

Програма навчальної дисципліни

КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Галузі знань	<u>0101 Педагогічна освіта</u>
Напряму підготовки	<u>231 «Соціальна робота»</u>
Для спеціальності	<u>Соціальна робота</u>
Факультету	<u>педагогічної освіти</u>

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Лобода Вікторія Віталіївна, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук.

Обговорено та рекомендовано до затвердження кафедрою спеціальної освіти та соціальної роботи «___»_____20 року, протокол № ___

Завідувач кафедри _____ проф. Островська К.О.

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від «__»___ 20__ р. № ___

«_____»_____20 р.

Голова Вченої ради _____ доц. Герцюк Д. Д.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Конфліктологія», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра 231 «Соціальна робота».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: конфлікт як соціальне явище та методи його розв'язання.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, загальна педагогіка, соціальна педагогіка, психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування.

Змістовий модуль 1.

Змістовий модуль 2.

Змістовий модуль 3.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є: набуття студентами теоретичних знань з питань вирішення та попередження конфліктів, оволодіння практичними навичками врегулювання конфліктів різних рівнів та подолання їх деструктивних наслідків.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- допомогти майбутнім соціальним педагогам усвідомити місце і роль конфліктології у процесі соціально-педагогічної діяльності;
- ознайомити студентів з найважливішими теоретичними розробками, експериментальними та прикладними дослідженнями вітчизняних і зарубіжних конфліктологів;
- продемонструвати методи конфліктології та можливість їх використання у процесі взаємодії з клієнтами;
- підвищити рівень професійної, зокрема комунікативної компетентності майбутніх соціальних педагогів;
- навчити застосовувати ефективні структурні методи та стилі вирішення конфліктів відповідно до конкретної ситуації.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні школи, моделі і понятійний апарат сучасної конфліктології;
- типологію і класифікацію конфліктів;
- етапи і механізми протікання конфлікту;
- соціальні технології регулювання і вирішення конфліктів різних типів;

вміти:

- правильно визначати і оцінювати причини виникнення конфліктних ситуацій, інтереси і мотиви поведінки опонентів, перспективи подальшого розвитку конфліктів;
- вибрати адекватну стратегію, методи і технологію ефективного впливу на конкретний соціальний конфлікт;
- вимірювати і оцінювати ступінь результативності використаних соціальним педагогом засобів управління конфліктом.

На вивчення дисципліни відводиться 120 годин, 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ КОНФЛІКТІВ

Тема 1. Розвиток конфліктології як науки і навчальної дисципліни

План

1. Об'єкт і предмет конфліктології.
2. Принципи і методи конфліктології.
3. Зв'язок з іншими науками.
4. Становлення конфліктології.

Тема 2. Сутність конфлікту та його структура

План

1. Конфлікт як складне соціальне явище.
2. Структурна модель конфлікту.
3. Функції конфлікту

Тема 3. Види конфліктів та причини їх виникнення.

План

1. Класифікація конфліктів.
2. Межі конфлікту.
3. Причини виникнення конфлікту.

Тема 4. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення

План

1. Динаміка конфлікту,
2. Теорії механізмів виникнення конфліктів.
3. Трансактний аналіз конфліктів.

На практичних заняттях аналізуються конкретні конфліктні ситуації: вид конфлікту, причини виникнення, його структура, можлива динаміка розвитку.

Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ

Тема 5. Психологія у конфлікті

План

1. Психологічні особливості особистості та їх вплив на виникнення конфліктів.
2. Теорія «соціальних ролей» у визначенні причин виникнення конфліктів.
3. Поведінка індивіда в умовах конкуренції

Тема 6. Групові особливості виникнення конфліктів у колективах

План

1. Групи та їх вплив на виникнення конфліктів.
2. Конфлікти при формуванні колективів.
3. Методи визначення соціально-психологічного клімату в колективі.

Тема 7. Соціологія конфлікту

План

1. Конфлікти в суспільстві.
2. Конфлікти в організації.
3. Конфлікти в сім'ї.
4. Конфлікти у сфері управління.

Тема 8. Динаміка конфлікту і механізми його розвитку

План

1. Об'єктивні і суб'єктивні причини конфліктів.
2. Етапи і фази конфлікту.
3. Поводження людей у конфлікті.

На практичних заняттях аналізуються конкретні конфліктні ситуації: природа конфлікту, стратегії та правила його розв'язання.

Змістовий модуль 3. РОБОТА З КОНФЛІКТАМИ

Тема 9. Керування конфліктами

План

1. Сутність керування конфліктами та їх діагностика.
2. Методи регулювання конфліктів.
3. Моделі і стилі виходу з конфлікту.

Тема 10. Вирішення конфліктів

План

1. Технології врегулювання конфліктів.
2. Переговори і стилі їх проведення.
3. Консенсусні технології вирішення конфліктів.

4. Конфліктний медіаторинг.

Тема 11. Технології попередження конфліктів

План

1. Профілактика конфлікту як спосіб його попередження.
2. Концепція і технології превентивних дій.
3. Попередження конфліктів - тактичний крок сучасного менеджменту.
4. Співробітництво як спосіб попередження конфліктів.

Тема 12. Профілактика конфліктів в організаціях

План

1. Конфлікт в організаціях і його специфіка.
2. Сутність, підходи і напрямки профілактики конфліктів в організаціях.

На практичних заняттях визначається власний стиль поведінки у конфліктній ситуації.

Тема 13. Роль керівника у конфліктній ситуації

План

1. Профілактика конфліктів через стратегію управління персоналом.
2. Управлінські методи з метою запобігання конфліктів.
3. Керівник у конфліктній ситуації.

Тема 14. Сфери розгортання конфліктів

План

1. Рольові конфлікти.
2. Політичні конфлікти.
3. Соціальні конфлікти.
4. Сімейні конфлікти.
5. Міжетнічні конфлікти.
6. Міжконфесійні конфлікти.
7. Конфлікти культур і духовних цінностей.
8. Юридичний конфлікт.
9. Економічний конфлікт.

3. Рекомендована література.

Базова література

1. Абетка соціального педагога / укладач В.В. Волканова. – Х.: Вид. група «Основа», – (Серія «Соціальному педагогу»). – 2011. – 235 с.
2. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В.Г. Панка – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 100 с.
3. Алексєнко Т. Ф. Виховання особистості у Пласті: моногр. / Т.

- Ф. Алексєєнко, Ю. М. Жданович. – К.: ПП «Прспект-А», 2006. – 262 с.
4. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: навч. посіб / О.В. Безпалько – К.: ЦНЛ, 2003. - і 34 с.
 5. Бондар А.Д. Навчально-виховна робота в школах-інтернатах і групах продовженого дня / А.Д. Бондар. Б.С. Кобзар. – К. : Вища школа, 1985. – 303 с.
 6. Вайнола Р. Х. Особистісний розвиток майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : монографія / Ренате Хейкіївна Вайнола ; за ред. С. О. Сисоевої ; М-во освіти і науки України ; Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова. – Запоріжжя : ХНРБЦ, 2008. – 460 с.
 7. Виявлення, попередження і розгляд випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми. Методичні матеріали для працівників освіти. Авт.- упор.: Буров С, Дубініна І., Онишко Ю., Сислова Л., Ясиновська М. – К.: Видавничий дім «КАЛИТА», 2007. – 36 с.
 8. Впровадження програми надання соціальних послуг сім'ям з дітьми раннього та дошкільного віку, які опинилися у складних життєвих обставинах: метод. рекомен. / Холт Інтернешенл. – К. : Р.К. Майстерпринт, 2008. – 196 с.
 9. Все вирішують... стандарти: Професійні та етичні стандарти діяльності громадських організацій: посібн. для громадських організацій / Ресурсний центр розвитку громадських організацій «Гурт». – К., 2001. – 60 с.
 10. Громадські об'єднання в Україні: навч. посіб. / За ред. В. М. Бєсчастного. – К.: Знання, 2007. – 415 с.
 11. Державна підтримка діяльності молодіжних та дитячих громадських організацій у м. Києві: посібник для лідерів неурядових об'єднань / О. Кулик, Ю. Шевцова, Т. Логінова, О. Ілясевич. – К.: Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київської міськради, 2003. – С. 65.
 12. Дитячі об'єднання України у вимірах минулого та сучасного: Довідник-посібник / Р. М. Охрімчук, Л. В. Шелестова, О. В. Кравченко та ін. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 256 с.
 13. Діти з особливими потребами в школі : психол.-пед. супровід / [авт.-упоряд.: Романова О. М. та ін.]. – К. : Шкільний світ, 2011. – 127 с.
 14. Докторович М. О. Неповна сім'я. Особливості роботи соціального педагога / М. Докторович. – К. : Шкільний світ, 2010. – 126 с.
 15. Докторович М.О. Система виховної роботи в дитячих будинках та інтернатних установах : навч. посіб. / Докторович М. О. – К. : Ленвіт, 2012. – 175 с.
 16. Заверико Н. В. Особливості соціалізації підлітків і молоді в умовах сучасності / Н. В. Заверико // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2005. – №1. – С. 30-35.
 17. Зайченко М.В. Інструментарій соціального педагога / М. Зайченко. – К. : Шк. Світ, 2011. – 128 с.
 18. Збірник нормативно-правових актів з питань діяльності спеціалізованих закладів і формувань у сфері соціальної підтримки сім'ї, дітей та молоді / упоряд. Л. Є. Леонтєєва, О. В. Вакуленко – К.: Держ. ін-т розвитку сім'ї та молоді, 2007. – 280 с.

19. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби системи освіти України / упоряд. В.Г. Панок, І.І. Цушко, А.Г. Обухівська. – К. : Ніка-Центр, 2005. – 436 с.
20. Зимовець Н.В. Твоє життя – твій вибір: Навч.-метод. посіб. / Н.В. Зимовець, З.А. Совигракова. Н.О. Лещук. – К.: Навчальна книга, 2002. – 190 с.
21. Зимовець Н.В. Методика освіти «рівний – рівному» : Навч. метод. посіб. / Н.В. Зимовець, Н.О. Лещук. – К. : Навчальна книга, 2002.-127 с.
22. Інформаційно-методичні матеріали та аналіз нормативно-правової бази з питань попередження насильства над дітьми в сім'ї та поза нею / Авт.: Брижик В.О., Журавель Т.В., Кочемировська О.О., Нікітіна О.М., Христова Г. О. / За заг. ред. Журавель Т. В., Христової Г.О. – К. : ТОВ^ККІ.СЛ 2010. – 38 с.
23. Литвиненко С. А. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. посібн. для студ. вищ. пед. навч. закладів / Литвиненко С.А. – Одеса : ПНЦАІШ, 2007. – 187 с.
24. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – 2011. – 256 с.
25. Методи роботи соціального педагога: матеріали творчої групи соціальних педагогів / Г.Бондаренко та ін. - К.: Редакція загальнопед. газет, (Бібліотека «Шкільного світу»), 2012. – 96 с.
26. Мойсеєнко К. Професійна діяльність соціального педагога: метод. посібник. / К. Мойсеєнко. – К.: Пік. Світ, 2009. – 120с.
27. Молодіжна державна політика України – хто є хто: інформаційний довідник. – К.: Міністерство молоді та спорту України, 2013. – С. 184.
28. Молодіжна політика в Україні. Висновки команди міжнародних оглядачів Ради Європи: Департамент підготовки документів та публікацій Ради Європи. – Страсбург. – 193 с.
29. Настільна книга соціального педагога (нормативно-правове забезпечення діяльності) / упоряд. Ю.А.Луценко, В.Г.Панок – К. : Білоцерківдрук, 2011 – 308с.
30. Нормативно-правова основа діяльності молодіжних громадських організацій: посіб. для НУО України. – К., 2002. – С. 6.
31. Оржеховська В.М. Дитяча бездоглядність та безпритульність. Історія, проблеми, пошуки / В.М. Оржеховська, В.Є. Виноградова-Бондаренко. – К. : АПН України. – 2004. – 177с.
32. Педагогічно-правова профілактика правопорушень серед учнівської молоді: Науково-метод. зб. статей / За заг. ред В.П. Пастуха. – К. : ІЗМН, 1997. – 248 с.
33. Петрович В. С. Соціальний педагог: посадова інструкція / В.С. Петрович // Педагогічний пошук. – 2001. – № 2. – С. 74-76.
34. Письмак Л.Л. Організація роботи соціального педагога / Л. Письмак, // упоряд. В.О. Снігульська. – К.: Редакція загально педагогічних газет (Бібліотека «Шкільного світу»), 2014. – 128с.
35. Поліщук Ю. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні / Ю. Поліщук; за ред. Н. Г. Никало. – Тернопіль: ТНПУ, 2005. – 432 с.

36. Психолого-педагогічна робота у загальноосвітніх навчальних закладах з профілактики насильства над дітьми: метод. посіб. / Автори-упоряд.: Вовчок Т.В., Степура Н.П., Даниленко І.С. та ін.; За заг. ред. Т.П. Цюман. – К.: ВПЦ «Експрес» – 2009. – 328 с.
37. Робота соціального педагога з різними типами сімей : матеріали творчої групи соціальних педагогів / упоряд. Ю.Бойко та ін.. – К. : Ред. загальнопед. газет (Бібліотека шкільного світу), 2013. – 12 с.
38. Рудюк Т. Документація соціального педагога / Т. Рудюк // Соціальний педагог. – 2007. – № 1. – С. 14-16.
39. Щорс В.В. Універсальний довідник соціального педагога / В. Щорс, А. Полударова. – Київ : Ред. загальнопедагогічних газет, 2014. – 124 с.

Допоміжна література

1. Абетка класного керівника / Упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц. – К. : Ред. загальнопед. газет, 2003. – 128 с.
2. Анкетування в школі. Про всіх і для всіх / Упоряд.: Гулевич Т., Омельчук Н. – К : Ред. загальнопед. газ., 2014. – 124с.
3. Аромштам М. Педагогіка толерантності / М Аромштам, С. Федорова // Искусство в школе. – 2006. – № 5. – С. 16-19.
4. Бондар В.І. Інтеграція дітей з обмеженими психофізичними можливостями в загальноосвітні заклади: за і проти / В.І. Бондар // Дефектологія. – 2003.– № 3. – С. 2-5.
5. Бондаровська В.М. Діти, як психологічне дзеркало сім'ї та суспільства / В. Бондаровська. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2012. – 117 с.
6. Вавіна Л. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі початкова ланка / Вавіна Л., Засенко В., Колупаєва А. – [б. м.] ; [б. в.], 2004. – 152 с.
7. Василькова Ю.В. Методика и опыт работы социального педагога : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., испр. – М: Академия, 2004. – ???с.
8. Виховна робота зі студентською молоддю : навч. посіб. / ред. Т.Ю. Осипова. – Одеса : Фенікс, – 2006. – 286 с.
9. Волканова В.В. Право знати право: абетка правового виховання / Валентина Волканова. – К. : Шкільний світ, 2012. – 126 с.
10. Воспитание трудного ребенка. Дети с девиантным поведением: Учеб.-метод. пособ. / Под ред. М.И. Рожкова. – М. : ВЛАДОС, 2003. – 240 с.
11. Гончаров В.Л. Батько – особлива посада: роль батька в становленні особистості / В. Гончаров. – К. : Шкільний світ, 2010. – 127 с.
12. Горбатюк О. Ф. Соціальна адаптація та інтеграція дітей з особливими потребами в загальноосвітню початкову школу / О.Ф. Горбатюк // Розкажіть онуку. – 2008. – № 8. – С. 2-3.
13. Грива О.А. Соціально-педагогічні основи формування толерантності у дітей та молоді в умовах полікультурного середовища : монографія / Грива О. А. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2005. – 228 с.
14. Гурьянова М. П. Сельская школа и социальная педагогика : пособ. для педагогов / Гурьянова М. П. – Минск : Амалфея, 2000. – 448 с.

15. Дети с ограниченными возможностями : проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании / сост. Н.Д. Соколова, Л.В. Калининкова. – М. : ООО «Аспект», 2005. – 448 с.
16. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі : початкова ланка / за ред. В. І.Бондаря, В. В. Засенка – К. : [б. в.], 2004. – 152 с.
17. Диба С. Г. Ціннісно-нормативна основа соціалізуючої діяльності у скаутській організації / С. Г. Диба // Рідна школа. – 2003. – №1. – С. 25-27.
18. Дитячі громадські організації України на захисті прав та інтересів дітей // Початкова школа. – 2004. – №8. – С. 11-16.
19. Докторович М.О. Арт-терапія в діяльності психолога та соціального педагога / М. Докторович, Г. Рурик, І. Хозраткулова. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2014. – 96 с.
20. Докторович М.О. Соціально-психологічна робота з проблемними підлітками / М. Докторович, Г. Рурик, І. Хозраткулова. – К. : Ред. загальнопед. газет, 2013. – 125 с.
21. Заморуєва В.В. Діти без сім'ї. Підготовка до життя / В. Заморуєва. – К. : Шкільний світ, 2011. – 126 с.
22. Колесникова О. В. Щодо проблем організації соціально-педагогічної роботи в загальноосвітній школі / О.В. Колесникова // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2005. – № 3. – С. 58-68.
23. Колодійчук Т.П. Я серед людей. Соціально-комунікативні тренінги / Т. Колодійчук, І. Дрина. – К. : Ред. загальноп. газет, 2014. – 121 с.
24. Культура життєвого самовизначення: інтегративний курс для учнів загальноосв. навч. закладів : метод. посіб. : в 3 ч. / [О.В. Безпалько, М.І. Босенко, Р.Х. Вайнола та ін.] ; наук. кер. та ред. І.Д. Зверєвої. – К. : Златограф, 2003. – Ч. 1, Початкова школа. – 288 с.
25. Луценко Ю. А. Діти-правопорушники: що робити? / Юрій Луценко – К.: Шк. світ, 2010. – 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
26. Матвієнко О. Виховання толерантності починається з учителя / О. Матвієнко // Рідна школа. – 2005. – № 6. – С. 29-32.
27. Мерзлякова О.Л. Як не потрапити на гачок маніпулятора: програма занять для молоді (метод. посіб.) / Олена Мерзлякова. – К. : Шк.світ, 2010 . – 119 с.
28. Методика освіти «рівний-рівному» / Лещук Н., Зимівець Н., Авельцева Т. та ін. – К. : Міленіум, 2002. – 132 с.
29. Міжнародні організації: навч. посіб. / За ред. О. С. Кучика. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 749 с.
30. Некраш Л.М. Вибір професії: як діяти, щоб не помилитися / Л. Некраш, М. Стрільник. – К. : Шкільний світ, 2011. – 126 с.
31. Неурядові організації Європейського Союзу: порівняльний аналіз з громадськими організаціями в Україні. – К., 2002. – 48 с.
32. Никитина Л. Е. Социальный педагог в школе :учеб. пособ. / Никитина Л.Е. – М. : Академ. проект, 2003. – 112 с.
33. Овчарова Р.В. Справочная книга социального педагога / Р.В. Овчарова – М : ТЦ Сфера, 2004. – ???с.
34. Організаційні і функціональні моделі діяльності психологічної служби з формування позитивного ставлення учнів і студентів до здорового

- способу життя / Цушко І.І., Лунченко Н.В., Панок В.Г. та ін. – К. : Ніка-Центр, 2011. – 84 с.
35. Организация социально-педагогической работы в учреждениях образования : учеб.-метод, пособ. / авт.-сост. Т.С. Капелевич. – Минск : Новое знание, 2007. – 346 с.
 36. Основи батьківської компетентності : навч. посіб. / упоряд. Т.Г. Веретенко, І.Д. Зверева, Н.Ю. Шевченко ; за заг. ред. І.Д. Зверевої. – К. : Науковий світ, 2006. – 156 с.
 37. Панок В. Г. Психологічна служба : навч.-метод. посіб. для студентів і викладачів / В.Г. Панок. – [2-е вид.]. – Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2013. – 328 с.
 38. Пащенко С. Ю. Соціально-педагогічна проблема самоорганізації дозвілля підлітків / С. Ю. Пащенко // Соціалізація особистості: зб. наук. пр. / за заг. ред. А.Й. Капської – К. : Логос, 2004. – Вип. XXII. – С. 44-62.
 39. Поліщук Ю. Й. Теорія самовиховання як фундаментальна основа соціально-педагогічної діяльності сучасних молодіжних об'єднань / Ю. Й. Поліщук // Наукові записки Ніжинського держ. пед. ун-ту ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2004. – №1. – С. 16-21.
 40. Права дитини: сучасний досвід та інновації : зб. інформ. і метод. матеріалів / за заг. ред. Г. М. Лактіонової. – К. : Либідь, 2005. – 256 с.
 41. Психологічна служба і ПМПК системи освіти (за результатами 2012-2013 навчального року) / [Березіна Н.О., Лунченко Н.В., Обухівська А.Г. та ін.] – К. : Ніка-Центр, 2013. – 60 с.
 42. Психолого-педагогічна робота в закладах соціальної реабілітації (методичний посібник) / за заг. ред. Ю.А.Луценка, Є.Б.Павлової, В.Г.Панка – К.: Видавець: Надтока О.Ф., 2011. – 310с.
 43. Про світ дітей з особливими потребами / Упоряд. В.І. Шнайдер. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2003.– 140 с.
 44. Семиченко В.А. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів. // В.А. Семиченко, В.С. Залуженюк – К.; Веселка. 1998. – 214 с.
 45. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / [Т.Ф. Алексеєнко, Т.П. Басюк, О.В. Безпалько та ін.] ; за ред. І.Д. Зверевої. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.
 46. Соціальна педагогіка: теорія і технології : підручник [для студ. вищ. навч. закладів] / Т.Ф. Алексеєнко, Т.П. Басюк, О.В. Безпалько та ін. // За ред. І. Д. Зверевої. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с.
 47. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями / за ред. А.Й. Капської. – К. : ДЦССМ, 2003. – 146 с.
 48. Соціальний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах : метод. посіб. / За ред. І.Д. Зверевої. – К. : Держсоцслужба, 2006. – 104 с.
 49. Сущик Н.С. Застосування соціально-психологічного тренінгу в діяльності соціального педагога для корекції агресивної поведінки підлітків / Н.С. Сущик // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2003. – №1. – С. 49-58.

50. Типова посадова інструкція соціального педагога школи // Соціальний педагог. – 2007. – № 9. – С. 5-8.
51. Трубавіна І. М. Етика соціально-педагогічної роботи з сім'єю / Ірина Миколаївна Трубавіна. – К. : УДЦССМ, 2000. – 94 с.
52. Трубавіна І. М. Методи вивчення сім'ї / І.М. Трубавіна, Н.А. Бугаєць. – К. : УДЦССМ, 2001. – 76 с.
53. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю : навч. посіб. / Ірина Миколаївна Трубавіна. – К. : ДЦССМ, 2002. – 132 с.
54. Трубавіна І. Д. Зміст та форми просвітницької роботи з батьками : [наук.-метод. матеріали для працівників соц. служб, учителів, соц. пед., студ. педагог, вузів] / Трубавіна І. Д. – К. ; УДЦССМ, 2000. – 88 с.
55. Формування здорового способу життя молоді в Україні : національна модель «Молодь за здоров'я» / П. Шатц, О. Балакірева, Н. Комарова та ін. – К. : Укр. ін-т соц. досліджень, 2005. – 130 с.
56. Шульга В. В. Соціальний педагог у загальноосвітньому навчальному закладі : метод. реком. / Шульга В. В. – К. : Ніка-Центр, 2004. – 124 с.

Інтернет-ресурси

1. www.ebooktime.net.book/
2. www.psyh.kiev.ua/
3. www.nbu.gov.ua
4. zakon.rada.gov.ua

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит (письмовий).

5. Засоби діагностики успішності навчання

Діагностика знань студентів здійснюється за допомогою усних та письмових опитувань на практичних заняттях, тестувань, письмових контрольних робіт, письмових (тестових) екзаменаційних завдань.